

Allahverdi Eminov

Şeir ölmür, yaşayır - Zaman və Məkan dəyişir, oxucu ruhən qidalanır, gözəlliyi duyur. Ona görə tale payıdır ki, şeir hissini qüdrətindən, emosionun təmkinindən yararlanır. Amma daha bir möcüzəsi var ki, bu sirri şairin özü açmaqda acizdir; necə ki, dahi riyaziyyatçı Qauss yazmışdır: "Mən artıq öz nəticələrimi bilərəm, amma onlara necə gəlib çatmağımı hələ müəyyənləşdirməmişəm". Məhz poeziya nümunəsi də belə bir əhval-ruhiyyəli-idraki yollardan keçib gəlir.

Mən, düzü hər bir şeiri oxuyanda bu ovqatı yaşamağı bacarmıram, çünki şairlər var hey yazır, poeziyaya hörmət etmədən estetik zövqlə zarafata girişir və uduzur. Deyəcəyim sözə belə "giriş"dən başlamamışım təsadüfi deyil: uzun illər şəxsən tanıdığım, görüşdüyüm və şeirlərini tərəddüd etmədən oxuduğum şair Əbülfət Mədətoğlunun son poetik nümunələrindən aldığı təəssüratın nəticəsidir. "Cəzayam sevdiyim qıza" (Bakı, 2017) kitabından yazacağım təəssüratdır. Əsl şeir də odur - hər bir oxucu qəlbindən və intellektindən gələn zövqüylə yanaşır. Şeir - hələ poeziya deyil, uzağı, hissələrin bir araya gəlməsidir, fikirlərin doğulmasıdır. Bu iki qanad-şərt Əbülfət Mədətoğlunun yaradıcılığında doğmalaşmışdır. Onun şeirləri oxucu ürəyində himayə axtarır və nə yaxşı ki, tapır;

**Bu gecə yadında qalacaq yaqın
Bir az xatirə tək, bir az yuxu tək...
Ruhum səksənəcə çəkəndə mənim -
Sevgimdən nümunə kövrək duyğu tək...**

**...Bütün olmuşları sözə çevirib,
Təklidə özünə piçıldayırsan.
Sən mənim ömrümün sevgi çiçəyi!
Məndən sonra da sən puçurlayırsan...**

Mən şairin sevgi şeirlərini oxuyanda piçıldadım özümə: Sevgidən yazmaq çətinidir, ona görə yox ki, yaşım bu fenomenlə barışmır! Sevgi patetika, bəlağət imperativlik deyil, kviyativ xəyala dalasan; sevgi gözəlliyə məftunluqdan, xarakterə vurğunluqdan doğan fikrin niyyətin şeiriyyətidir; qızıl gülün ləçəklərini qoxulamaq həvəsində olasan, bir beyt üçün şairə qibtə edəsən! Səni çox-çox uzaqlara - xatirələrə aparar! Orada məcnunluq aqibəti yaşana:

**Yaman doluxsunub, gözün yaş tutub,
Bu qız ağlamaqdan bir himə bənddi.
Mənim taleyimi yaman unudub -
İndi yaşamağım tilsimə bənddi...**

**Günah duyğularda, günah ürəkdə,
Çırpınır, qıvrılır son ah, ürəkdə.
Məni tərkləmə səhə ürək də -
Çətin düzələcək ömrümün qəddi.**

**Qadağa bir deyil, beşdi, ya ondu,
Baxışım üşüdü, pəncərəm dondu.
Eh...mənim ömrümün düşünmə, sondu -
Sevgimlə bitmir ki, məftunluq həddi...**

Biz Məcnunu sevginin, eşqin son tac nöqtəsi kimi qəbul etmişik - bu cür

Poeziya cənnət yuxusudur...

zənn etmişik, lakin şair üçün Məcnun - fərd yox, məcnunluq özü sonsuzdur ruhun nəfəslə çıxana qədər.

Əbülfətin sevgi-məhəbbət şeirlərini çox əvvəllərdə oxuyanda uzaqlara aparmış, xatirələrimə qovuşdurmuşdur, titrək məhəbbət yarpaqları bir qız-cığazın yanaqlarında yaşllaşmışdır, baxışlarında yol ülviləşmişdir. Şeir bəs necə yazılmalıdır - məhəbbətlə yazılıbsa.

**Yenə halay tutub durna qatırı
Uçub gedir xatirələr dalınca...
Mən özümü o qatara qoşuram,
Xəyal məni öz-özümdən alınca!**

**Yaxınlaşır uzaqların nəfəsi
Puçurlayır öləziyən nəfəsi.
Çiləklənir şüşələri qəfəsin,
Könlümə söz işığını salınca!**

**Bir ömrün fəsilləri bir anda
Nəbz kimi döyünəndə, vuranda,
Mən özümü saat kimi quranda
Naxış salmır kirpiklərim balınca!**

Mənim ələmdə şair poeziyanın bətnindən gəlsə, o, nəciblik gətirən pak, təmiz ovqatdır, yozumlu düşüncədir. Şeirə qiymət vermək qərarına gələndə elə bilərəm riskə yol açıram, amma bu nigarançılıq məni çəkəndir, əksinə, enerji bağışlayır. O dünya ilə üz-üzə dayanıram, əlbəttə şairlə! Əvvəlcə onun səsinə eşidirəm, ilk "höcətin".

**Mənim bu dünya ilə söhbətim tutmur,
Gah alımdan vurur, gah kürəyimdən.
Adi sözümdə də çeynəmir, udmur,
Asılıb qalırım mən ürəyimdən.**

Dünya görəsən hamıyımı belə üz göstərir, hər yetənəmi şillə vurur? Mən həyatımda bu zərbəni duymuşam, akselerativ-ruhi həyəcan keçirmişəm, hətta apalogiya-tərif ummuşam, sonda isə: absurd-cəfəngiyyətlə "mükafatlanma". Bəs şair necə, odamı bir adi insan kimi sadələvə qərara gəlir? Belə deməzdim. Dünyadan aldığı zərbəni elə dünyanın üzünə deyir - çəkinmir:

**Atdığım hər addım tərs bir şillədi,
Sıçrayır zərbənin odu gözümdən.
Mənə tuşladığı ancaq güllədi,
Soyudur günbəgün odu gözümdən.**

Bu soyuqluq-disfunksionun nəticəsinə "elan" edir. Dünya əvəzində şair suçunu məcnunluqda görür.

**Günahım Məcnun tək ürəklə sevmək,
Başqa heç nə gəlmir ağılıma mənim.
Çıxır, çətin deyil bu halı görmək,
Bu dünya səssizcə axırıma mənim...**

Əbülfət Mədətoğlunun poeziyasında yaradıcılıq nüansları axtarmışam düzünə qalsa. Çünki əsl ilhamın, ağılın və fantaziyanın (təxəyyülün) diktəsində yazılır. Deyə bilmərəm ki, o, əvvəlcədənmi, qəfildənmi şeirə köklənir, amma onu yozardım ki, bədii informasiya öz yerini tutur, "ölü" məlumatlarla rəqabətdə. Və özünün etiraf etdiyi kimi: heç bir "plan" hazırlığını görmür, şeir üçün özünün ovqatını kökləyir - poetik yaradıcılığın müşkül prinsiplərindən biridir. Qısa və lakonik "Vətən" şeiri - fikrin dərinliyi, Vətən sevgisinin etirafıdır.

**Sənə şeir yazmıram...
Sənə şeir yazmaq
Çətindən. Çətin...
Çünki sən
Şeirlik deyilsən, Vətən!
Bağışla,
Keç günahımdan
Sənə
Şeir yaza bilməyən
Əbülfətdən!**

Əbülfət əhvalı-ovqatlı şairdir bütün vücudu ilə (bu keyfiyyəti onun publisistika-

tikasında da görürük), ona görə də epiklikdən qaçır, süjetlə barışmır. Hərçənd, poeziyada eklektika - müxtəlif ideyaları vahid halda birləşdirmək məqamları yox deyil və bu üslubdan istifadə olunur. Bu tərzin bir qorxusu odur - şeiri estetikmə aparır. Şair Əbülfət Mədətoğlunun güman bundan çəkinir, estetikliyi üstün görür. Məsələn, Vətən haqqında digər bir şeirini oxuyaq, nisbətən geniş olsa da, eklektikliyə yol verməmişdir. Vətən torpağını sevmək səadəti.

**Bu torpağa oğul olmaq nəsimim,
Bu nəsimlik ucalıqdı, qürurdu!
Mən özümü dərk edəndən, duyandan
Vətən eşqim nəbzim tək vururdu!**

**Hər çiçəyi, hər ağacı bir əsər,
Hər daşının çəkisi var yerində.
Göz önündə sərgilənən şöhrətin -
Sirlə dolu qatları var - dərinədə!**

Şairin mübhəm ilhama Vətənə məhəbbətini ülviləşdirir:

**Nəzəri var üzərimdə göyün də,
Çəşməmizin bir damarı buluddan...
Cənnət dadı yaşayacaq ömründə -
Çiçəklərdən arı kimi bal tutan!**

Şairi "tərpədən", "yerindən oynadan", "ovqata çağırın" faktorlar sırasında qeribliyi, uzaqlığı, kədəri xüsusi göstərmək istərdim, bir şərtlə, o müəllifdə hər eşqi tükənməzdir, yaşamaq ehtirası ilahlılıqdır, vücudu tərtəmizdir (kin-küdurət mənasında) daha doğrusu, mükəmməlliklə (hərəkətsizliklə) hərəkətin (başlanğıcın) birləşməsi səadətidir. Yazıçı Kafkanın fikridir: "Özünü sonsuzacan kiçiltmək, yaxud sonsuz kiçik olmaq - birincisi hərəkətsizlikdir, ikincisi başlanğıcdır". İnsanın canı ağıriyanda, xüsusən də yaradıcı ada mola - təsəlli öncə şeir, sonra həkimdir. Mən

İstanbulda iki ay müalicə alanda diktör Ufuq bəyden qeriblikdən yaşamaq həvəsinin möcüzəsini umdum. Əbülfət Mədətoğlunun "Cəzayam sevdiyim qıza" kitabında Trabzon şəhərində keçirdiyi halın poetik səsinə eşitdim. Şair Trabzonda xeyli sayda şeirlər qələmə alıb, özəl notlarla, kədər rəngli misralarla:

**Və onda
anladım ki,
insan həmişə
bir iyne ucu
məsafədə
dayanır
ölümündən!**

Bu, aşkardır, axı kövrək qəlbli şairin öz "gedişi" çox vaxt nikbin olmur:

**Əməliyyatdan
öncə
şəkil
çəkəndə,
qara lent
almaq
və bunları
dostlar üçün
əl atanda
saxlamaq...**

Deməkdə çətinlik çəkirəm: Əbülfətin "xəstəxana şeirləri"ndən (şerti adlandırmışam) kimsə yazarsa, şairin o hissələrini yaşamağı bacaracaqmı?! İnanmıram. Mən hər dəfə "Neolite" Müalicə Mərkəzinə ayaq basarkən nəzərimdə professor, diktör Ufuq Abacıoğlundan böyük insan yox idi - taleyim bir Allahın, bir də onun əlindəydi (bu təəssüratım "İstanbulda 53 gün" kitabımda (Bakı, 2014) təfərrüatı ilə təsvir etməkdə təsəlli tapdım. Necə ki, Əbülfət kardoloq, professor Mustafa Kökçyə bir şeir bağışlamışdır: yarı qorxu, yarı inam - ümid və bir də Allah sevgisi!

**...qorxdum ki,
Allahdan başqa
kimsənin görmədiyi
taniyib bilmədiyi
səni -
nəhayət ki,
o, görəcəm...**

Əlbəttə, həkim öz borcunu ödəməyə çalışır, reseptə ümidini bağlayır, ona heyfslənir ki, şair ürəyinin içini görmək, "şairin özündən başqa" bir kimsəyə qismət deyil. Və şairin ürəyinə gələn elə öz başına gəlir! Ən ağır deqi-qələrinde belə, şair romantik dünyasına qapılır, dənizi, səmanı görür, ağacların yarpaqlarını yaşıl rəngdə seçir və yaqın ki, ölümü yaxına buraxmayana, resepti kənara atana "dəli" deyirlər. Həqiqətdir bu?

**Dan sökülmək istəyir,
Şəhər isə
oyanmaq...
Pəncərədən
dənizə baxıram,
balıqçı gəmiləri
dalğalarla
oyanmaq istəyən
uşaq kimi
üzür...**

(ardı 11-ci səhifədə)